

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku J. R.
przy uczestnictwie C. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w O., Firmy Handlowej „E.” spółki jawnej
z siedzibą w O., K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w G., K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O., „P.”
i R. W. spółki jawnej z siedzibą w G., „S.” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w O., M. spółki jawnej z siedzibą w O., B. C., J. C., H. D., R. D., A. G., M.
G., P. T. G., M. G. G., E. J., K. J., T. K., M. K., P. N. J. K., A. M. K., E. K., W. M. K.,
M. L., K. D. M., L. B. M., J. M., M. K. M., J. O., W. P., Z. P., I. P., A. P., J. R., B. S.,
B. S., S. S., M. J. Ś., G. Z. i Z. Z.
o zniesienie współużytkowania wieczystego i współwłasności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 czerwca 2021 r.,
skargi kasacyjnej uczestnika J. R.
na postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie
z dnia 21 lutego 2020 r., sygn. akt IX Ca 1053/19,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 21 lutego 2020 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie zmienił częściowo postanowienie Sądu Rejonowego w Olsztynie z 12 kwietnia 2018 r. (pkt

I), oddalił apelacje niektórych uczestników w pozostałej części, zaś niektórych (w tym J. R.) w całości (pkt II) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt III).

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł uczestnik J. R., powołując się na naruszenie art. 152 ust. 2 w zw. z art. 150 ust. 1, ust. 3, art. 152 ust. 3, art. 153 ust. 3 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (dalej „u.g.n.”), art. 150 ust. 2 w zw. z art. 150 ust. 1 pkt 1 i art. 153 ust. 1 u.g.n., art. 5 w zw. z art. 212 § 1 k.c., art. 233 § 1 w zw. art. 382 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., art. 623 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 278 § 1 w zw. z art. art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może

być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Podał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wyjaśnienia czy art. 5 k.c. oraz 212 § 1 k.c. w zw. z art. 623 i art 13 § 2 k.p.c. zezwala na zasądzenie dopłat pieniężnych tylko od wąskiej grupy współużytkowników wieczystych, co skutkuje, iż część współużytkowników nie otrzyma wyrównania pełnej wartości nieruchomości, część będzie zwolniona z dokonania dopłat, a część z nich zobowiązana do ich uiszczenia zgodnie z matematycznymi wyliczeniami w pełnej wartości.

Skarga kasacyjna jest też, w ocenie skarżącego, oczywiście zasadna z uwagi na oczywiste naruszenie art. 152 ust. 2 w zw. z. art. 150 ust. 1, ust. 3, art.

152 ust. 3, art. 153 ust. 3 u.g.n. poprzez przyjęcie, iż wycena nieruchomości dokonana przy użyciu podejścia mieszanego polega na zastosowaniu dwóch różnych podejść obliczenia wartości nieruchomości, tj. podejścia porównawczego dla określenia wartości rynkowej prawa użytkowania wieczystego oraz podejścia kosztowego dla określenia wartości odtworzeniowej własności budynków i budowli.

5. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003/18/436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r. (II PK 284/11) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Skarżący nie sprostął powyższym wymaganiom. W ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ograniczył się do zarysowania problematyki dotyczącej stosowania art. 5 k.c. oraz 212 § 1 k.c. w zw. z art. 623 k.p.c., nie przedstawił jednak wyводу prawnego wskazującego na faktyczne istotne wątpliwości prawne, które wymagałyby wypowiedzi Sądu Najwyższego. Ograniczył się do podania, że jego zdaniem interes społeczno-gospodarczy i zasady współżycia społecznego wymagają równego traktowania wszystkich uczestników będących współużytkownikami wieczystymi tej samej nieruchomości i powyższe zasady nie pozwalają, aby były wybiórczo stosowane tylko w stosunku do części współużytkowników. Nie sformułował jednak konkretnie wyrażonego problemu prawnego, wraz z podaniem możliwych rozbieżnych dróg interpretacji, nie

przedstawił żadnych argumentów świadczących o sporności zagadnienia ani nie wskazał na wątpliwości interpretacyjne wykraczające poza zakres zwykłych wątpliwości, powstających niemal w każdym procesie stosowania prawa. Pozwala to na przyjęcie, że skarżącemu nie chodzi o wykazanie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a jedynie o poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej.

6. Odnosząc się do powołanej przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

Skarga kasacyjna w niniejszej sprawie nie zawiera dostatecznych argumentów uzasadniających stwierdzenie występowania tak rozumianej oczywistej zasadności. Sąd Okręgowy podzielił ocenę dokonaną przez Sąd pierwszej instancji, który ustalił wartość budynków przy zastosowaniu metody odtworzeniowej, opierając się o opinie biegłych J.K. i K. P. Sąd drugiej instancji uznał, iż biegli dokonali prawidłowego, dopuszczonego prawem wyboru podejścia i metody wyceny budowli, uwzględniając cel wyceny, rodzaj i charakterystykę przedmiotu oszacowania oraz dostępność i przydatność danych, którymi mogli się posłużyć w wycenie. Budynki stanowiące przedmiot wyceny nie mogą stanowić samodzielnego przedmiotu obrotu rynkowego bez udziału w gruncie, gdyż stanowią

część składową nieruchomości gruntowej i prawidłowo należało określić ich wartość metodą odtworzeniową.

Skarżący nie zgadza się z powyższą analizą i przedstawia własną ocenę rozstrzygnięcia prowadzącą w istocie do zanegowania ustalonego w sprawie stanu faktycznego poprzez podważenie wniosków płynących z opinii biegłych. Uszło jego uwagi, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez sądy meriti ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku lub postanowienia sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

7. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

(r.g.)

[ms]